

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ФІЛОСОФІЇ

**для вступу на третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
у 2022 році**

Протокол засідання приймальної комісії

№ 121 від 29.10 2021 р.

Голова фахової комісії

Василь РОССІХІН

Зав. відділом аспірантури
та докторантури

Володимир МАНАКОВ

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Аркадій ШІГУРОВ

Харків 2021

Програма розроблена предметною комісією у складі:

Голова комісії проректор з інноваційно-корпоративної роботи та адміністрування, Заслужений працівник освіти України, д-р ю.н., проф. Россіхін В.В.

Члени комісії: зав. каф. філософії, д-р філос. н., проф. Штанько В.І.
канд. філос. н., проф. Тіхонова Л.А.
канд. філос. н., доц. Покровський А.М.

Програму схвалено на засіданні кафедри філософії.

Протокол №4 від 22 жовтня 2021 р.

ПРОГРАМА

1. Філософія, її призначення, зміст і функції в культурі. Проблема визначення філософії. Світоглядна сутність філософії. Типи світоглядного знання. Особливості філософського світогляду, його співвідношення з міфом і релігією. Проблемне поле філософії і структура філософського знання.

2. Історичні типи філософії. Різноманіття філософських позицій, вчень, шкіл. Антична філософія: основні ідеї та проблеми. Атомізм Демокрита. Поняття атома і порожнечі. Проблема детермінізму. Філософські ідеї Платона: вчення про ідеї, пізнання і державу. Аристотель: "метафізика", гносеологія, логіка, вчення про душу. Основні етапи розвитку середньовічної філософії: апологетика, патристика, схоластика. Гуманізм і проблема цілісної людської індивідуальності в працях мислителів епохи Відродження. Філософські та космологічні ідеї М. Кузанського, Дж. Бруно, М. Коперніка. Особливості філософії Нового часу. Формування нової парадигми філософствування. Філософські ідеї Ф. Бекона: обґрунтування емпіричного методу і нової моделі науки. Раціоналізм Р. Декарта: роль інтелектуальної інтуїції і "універсальної математики" в пізнанні; радикальний сумнів. Філософські ідеї І. Канта, Г.В.Ф. Гегеля, Л. Фейєрбаха.

3. Некласична філософія кінця XVIII – поч. XX ст. у Західній Європі. Криза класичного типу філософського осмислення світу і її причини. Філософія позитивізму XIX ст. Філософія марксизму: теоретичні джерела і основні ідеї. Ірраціоналістичні форми неklasичної філософії («філософія життя», екзистенціалізм).

4. Українська філософія в контексті світової культури. Філософські роздуми доби Київської Русі. Філософські ідеї в духовній культурі України XIV – XVI ст. Особливості розвитку філософської думки в Україні в епоху Нового часу і Просвітництва. Філософія України другої половини XIX – поч. XX ст. Особливості розвитку філософської думки України XX ст.

5. Філософська онтологія: проблема буття в філософії. Онтологія як філософське вчення про буття. Системна організація буття. Просторово-часові особливості буття. Проблеми розвитку буття. Принцип глобального еволюціонізму. Коеволюція природи і суспільства. Екологічна філософія.

6. Філософія пізнання. Пізнання як предмет філософського аналізу. Джерела пізнання. Чуттєвий досвід і раціональне мислення. Можливості і межі пізнання. Гносеологічний оптимізм, скептицизм, агностицизм. Істина і заблудження. Концепції істини. Особливості наукового пізнання. Структура наукового пізнання. Особливості філософії науки XX ст.

7. Філософська антропологія. Людина як предмет філософських роздумів. Пошуки сутності людини в історії філософії. Німецька філософська антропологія XX ст. Марксизм про сутність людини. Людина

в контексті психоаналітичної філософії. Проблема сенсу життя в філософських роздумах ХХ ст. (філософія екзистенціалізму).

8. Основні засади філософського розуміння суспільства. Суспільство як предмет філософського аналізу. Філософія історії: поняття і предмет. Філософські моделі світової історії: стадійна концепція розвитку суспільства. Концепція суспільно-економічних формацій. Цивілізаційна концепція розвитку суспільства.

9. Філософська аксіологія. Природа цінностей. Типи ціннісних орієнтацій. Моральні цінності. Поняття моралі та її сутність. Структура моралі. Моральні проблеми людської діяльності. Релігія і особливості релігійних цінностей. Проблема виникнення та розвитку релігії. Структура і функції релігії в суспільстві. Релігія і мораль. Особливості естетичних цінностей. Поняття естетичних цінностей. Їх роль у філософському осмисленні дійсності. Естетична діяльність. Проблема співвідношення естетичного і художнього. Природа і специфіка мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Штанько В.І., Горячківська Г.М., Старікова Г.Г.. Філософія: навч. посіб.для студентів усіх спеціальностей і форм навчання. – Харків: ХНУРЕ, 2021. – 296 с.
2. Штанько В.И. Философия: учебное пособие для иностранных студентов / В.И. Штанько, Г.Г. Старикова, О.О. Жидкова – Харьков: ХНУРЭ, 2013. – 308 с.
3. Губерський Л. В. Філософія : підручник / Л. В. Губерський [та ін.]; ред. Л. В. Губерський; худож. О. Д. Кононученко. – Харків: Фоліо, 2018., 2-ге видання, перероблене та доповнене, 620 с.
4. Данильян О.Г. Філософія : підручник / О.Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – 3-тє вид., переробл. – Харків : Право, 2020. – 432 с.
5. Марія Фюрст, Юрген Тринкс. Філософія /Пер. з нім. В.Кебуладзе. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2019. – 536 с.
6. Кривуля О.М. Філософія: навчальний посібник . Харків ХНУ. 2011. – 592 с.
7. Філософія: навчальний посібник // Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г.. – К.: Либідь, 2005.
8. Горський В. Історія української філософії. Либідь, , 2004 286с.
9. Історія філософії // Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г.. – К.: Либідь, 2001.
- 10.Огородник І.В., Русин М.Ю. Українська філософія в іменах: Навч. посібник. – К., 1997.
- 11.Етика: Навч.посіб./В.О. Лозовой, М.І. Панов, О.А. Стасевський та ін./За ред. проф. В.О. Лозового. – К.: Хрінком Інтер, 2004.